

Інфляція

Основні поняття уроку:

- Інфляція;
- Дефляція;
- Індекс споживчих цін (дефлятор ВВП);
- Темп інфляції;
- Види інфляції.

Загальний рівень цін та інфляція:

- **Інфляція** – стійка тенденція зростання середнього рівня цін, що супроводжується зниженням купівельної спроможності національної грошової одиниці (лат. “роздувати”) або **підвищення загального рівня цін в країні.**
  - **Дефляція** – процес зниження середнього рівня цін та зростання купівельної спроможності національної грошової одиниці.

Причини інфляції:

- Непродумана політика центрального банку (швидке збільшення пропозиції грошей);
- Незбалансованість державних видатків і прибутку (дефіцит бюджету);
- Кредитна експансія (розширення кредиту);
- Інфляційно небезпечні інвестиції (збільшення державного боргу);
- Неекономічні чинники (політична нестабільність, втрата довіри до уряду);
- Інфляційні очікування;
- **Назвіть інші причини.**

Вимірювання інфляції

- **Індекс споживчих цін (дефлятор)** – показує рівень інфляції у відсотках:

$$ICЦ = \frac{\sum P_1 \times Q_1}{\sum P_0 \times Q_0} \times 100\%$$

$P_1 \times Q_1$ – ринкова вартість споживчого кошика у поточному році;

$P_0 \times Q_0$ – ринкова вартість споживчого кошика в базовому році.

- **Темп інфляції** – приріст загального рівня цін за певний період у відсотках:

$$TI = \frac{ICЦ_1 - ICЦ_0}{ICЦ_0} \times 100\%$$

$ICЦ_1$ – індекс споживчих цін у поточному році;

$ICЦ_0$ – індекс споживчих цін у базовому році;

Негативні наслідки інфляції:

- Знецінення грошей, в результаті чого падає купівельна спроможність громадян;
- Інфляційні очікування створюють дефіцит товарів;
- Гроші втрачають функцію засобу обігу, що приводить до “бартеризації економіки”
(Що це таке?);
- Гроші перестають виконувати функцію міри вартості **(Чому?);**
- Падіння продуктивності виробництва **(Чому?).**

Види інфляції

1. За характером:

- відкрита;
- прихована.

2. За місцем поширення:

- локальна;
- світова.

3. За можливістю прогнозування:

- очікувана;
- неочікувана.

4. За темпами підвищення цін:

- помірна (повзуча) – до 10% річних;
- галопуюча – до 200% річних;
- гіперінфляція >200% річних.

5. За причинами:

- інфляція попиту;
- інфляція витрат (пропозиції).

Інфляція попиту (AD)

є результатом зростання сукупного попиту без зростання обсягу виробництва.

“Багато грошей бігає за малою кількістю товарів”.

Причини:

- збільшення витрат: споживачів, підприємців, державних витрат;
- збільшення чистого експорту.

Інфляція витрат (AS)

наслідок збільшення витрат виробників, що приводить до зменшення сукупної пропозиції

Приводить до стагфляції, тобто до одночасного росту інфляції і безробіття.

Причини:

- підвищення номінальної заробітної плати, яке не супроводжується збільшенням продуктивності праці;
- Збільшення цін на ресурси.

Методи боротьби з інфляцією:

- **Вплив на сукупний попит з метою стримування його зростання:**
  - підвищення ставки процента;
  - скорочення державних витрат;
  - підвищення рівня оподаткування;
  - стримування росту заробітної плати без відповідного зростання продуктивності праці.
- **Інші заходи:**
  - фіксація цін (стримування цін);
  - індексація доходів (тільки у випадку інфляції витрат).
- **Запропонуйте власні методи.**

Висновки:

- **Інфляція** – це зростання загального рівня цін, пов'язане з падінням купівельної спроможності грошей.
- **Кількісні показники інфляції:** ІСЦ (індекс споживчих цін) та ТІ (температура інфляції).
- **Розрізняють різні види інфляції** (назвіть за якими показниками які види).
- **Інфляція знижує реальні доходи населення.**
- **Держава має проводити антиінфляційну політику** (назвіть методи боротьби з інфляцією).

Домашнє завдання:

- За даними таблиці розрахуйте:
вартість споживчого кошика 2009р.; 2010р.;
ІСЦ, ТІ.

Товар	Кількість	Ціна у 2009р., грн.	Ціна у 2010р., грн.
М'ясо	10	35	45
Хліб	8	2,50	3
Одяг	4	100	120

- Оцініть інфляцію на основі таких даних: у державі грошова маса зросла на 5%; швидкість обігу грошей збільшилась на 20%; обсяг виробництва впав на 10%.